

PARTENERI
Institutul de Politici Publice
Mișcarea Europeană din Moldova
Asociația pentru Politică Externă din MoldovaJurnal 7
de Chișinău

Cuvântul

Observatorul
de Nord

GAZETA de SUD

ARGUMENT

**Dilema
de peste Nistru**

Sorina Ștefărcă

La un moment dat, faptul că în seara de 4 noiembrie, când lucram la acest supliment, la Prime TV se dădea filmul „August, 8”, despre războiul ruso-georgian din vara anului 2008, mi-a părut simbolic. Și nu doar pentru că tema acestui număr este Transnistria, ci mai ales pentru că „prieteni” noștri „mai mari” - după ce nu au fost lăsați să aducă la „Patria” lui Șelin această producție realizată într-o optică unilateral rusească - au găsit o modalitate mult mai „inteligentă” de a-și transmite mesajul către publicul din „vecinătatea apropiată”. Iar mesajul, care răsună și în finalul filmului și care se așteaptă a fi înțeles, fără vreun dubiu inutil, inclusiv de către telespectatorii din R. Moldova, este: „Mî pobedili” („Am câștigat” - n.a.).

Nu-i vorba că aș fi afectată de paranoia unui nou război, chiar dacă, de pe malul Nistrului fiind, îmi amintesc ce efort făcea mama în nopțile din vara lui 1992, ca să mă convingă că bubuiturile de afară sunt de la... tunet, nu de la tun. Dimpotrivă, sunt convinsă că, în alte vremi trăind, alta este - ori trebuie să fie - și modalitatea în care discutăm și acționăm. Din acest considerent, multiplele eforturi de apropiere a celor două maluri, care se fac în ultimii ani, merită toată aprecierea. Doar că... ceva nu merge, în continuare, în acest proces de reglementare, fapt confirmat și de către experții ale căror articole vă invităm să le citiți în paginile ce urmează.

Explicația, se pare, e cea pe care ne-o dă vicepremierul pentru Reintegrare, Eugen Carpov - „Chișinăul și Tiraspolul vad în mod diferit procesul de negocieri”. Iar de aici și toate celelalte „mici neînțelegeri” care, periodic, se transformă într-un mare și inutil ping-pong. Deși, inutil el pare doar la prima vedere. Pentru personaje gen Leonid Sluțki, președinte al Comisiei pentru relațiile cu țările CSI din Duma de Stat - care acum o săptămână i-a îndemnat pe parlamentarii ruși să-și intensifice eforturile pentru accelerarea cooperării între Rusia și R. Moldova în scopul ca aceasta din urmă să renunțe la planurile ei de apropiere de UE - acest ping-pong e mai mult decât necesar. Pentru că i-ar putea ajuta să spună, din nou, „Mî pobedili”.

Iar pentru dilema care stă în fața celor două maluri de Nistru nu e nevoie de victorie, ci de consens. Pentru că ambele maluri sunt în Moldova, nu la Moscova.

Foto: znu.ia

**Transnistria: o (de)zbatere
în van sau o perspectivă
cu final fericit?**

Politica „pașilor mici” nu a adus rezultate palpabile și asta pentru - deocamdată, cel puțin - cele două maluri continuă să gândească, să acționeze și să dorească diferit...

Lina Grău,
pentru „Obiectiv European”

Politica „pașilor mici” în procesul de reglementare transnistreană pare să fie una ineficientă, pentru că nu a adus până acum progrese esențiale în negocierile dintre Chișinău și Tiraspol. În plus, prin acțiunile sale din ultimul timp, Tiraspolul arată că nu dorește să facă iminentele concesii în procesul de reglementare,

iar scopul noilor autorități de acolo nu e diferit de cel al regimului Smirnov - izolarea regiunii separatiste de Republica Moldova și o apropiere cât mai mare a ei de Federația Rusă. Sunt câteva dintre concluziile formulate în cadrul primei ședințe a Clubului experților și jurnaliștilor, organizată pe 1 noiembrie la Chișinău cu susținerea Friedrich-Ebert-Stiftung (FES). La dezbateri au participat experți și jurnaliști de pe ambele maluri ale Nistrului.

➔ Pagina 3

Premiul Saharov 2012, pentru doi activiști iranieni

Doi activiști iranieni - avocata Nasrin Sotoudeh și regizorul de film Jafar Panahi - sunt câștigătorii ediției 2012 a Premiului Saharov pentru libertate de gândire, acordat de Parlamentul European începând cu 1998. Denumit în onoarea fizicianului sovietic și dizidentului politic cu renume mondial, Premiul Saharov este decernat unor personalități sau organizații ce au avut o contribuție importantă la lupta pen-

tru drepturile omului și democrație.

„În acest an, Premiul Saharov este un mesaj de solidaritate și recunoaștere a unei femei și a unui bărbat care nu au fost îngenucheați de frică și care au decis să pună destinul țării lor înaintea propriei sorți. Sper că vor reuși să vină personal să își ridice premiul la Strasbourg, la Parlamentul European, în decembrie”, a declarat Martin Schulz, președintele Par-

lamentului European, când a anunțat câștigătorii, care vor fi răsplătiți și cu 50.000 de euro.

Nasrin Sotoudeh, născută în 1963, i-a reprezentat pe activiștii din opoziție, tineri aflați în fața pedepsei

cu moartea, femei și prizonieri de conștiință, care au fost închiși în urma disputelor alegeri prezidențiale din iunie 2009. În septembrie 2010 a fost și ea arestată sub acuzația de propagandă și conspirație împotriva securității de stat și a fost ținută în detenție solitară. Nasrin Sotoudeh are doi copii și a început recent greva foamei ca semn de protest față de hărțuirea sa și a familiei sale de către statul iranian.

Jafar Panahi, născut în 1960, este regizor de film, scenarist și producător și a obținut recunoașterea internațională cu filmul „Balonul alb”, care a câștigat Camera d'Or la Festivalul de la Cannes în 1995. Filmele

sale se bazează de cele mai multe ori pe greutățile copiilor, ale săracilor și ale femeilor din Iran. În martie 2010 el a fost arestat și condamnat la șase ani de închisoare. I s-a interzis să mai facă filme sau să părăsească țara timp de 20 de ani. Ultimul său film, „Acesta nu e un film”, a fost strecurat în afara țării pe un stick USB ascuns într-un tort, pentru a ajunge la ediția 2011 a festivalului de la Cannes.

OFICIAL ȘI PE SCURT

Ștefan Fule reconfirmă:
nu vom avea niciun zid pe calea
aderării la UE

Pentru R. Moldova nu va fi niciun zid la finalul Parteneriatului Estic în ceea ce privește posibilitatea de a deveni stat membru UE, a declarat Ștefan Fule, comisarul european pentru Extindere și Politica de Vecinătate, aflându-se la București, la invitația ministrului român de Externe, Titus Corlățean. „...Și noua Politică de Vecinătate a Comisiei a spus-o foarte clar încă anul trecut - prin rezultatele obținute în atingerea obiectivelor Parteneriatului Estic, în adoptarea valorilor și principiilor acestuia, orice țară vecină a UE se apropie tot mai mult de ceea ce este menținut în art. 49 al Tratatului de la Lisabona, adică, de a deveni stat membru al Uniunii Europene”, a mai spus oficialul, într-o declarație comună cu Titus Corlățean. Totodată, oficialul european a arătat că R. Moldova este o poveste de succes pentru că a făcut progrese constând în rezultate concrete într-o perioadă destul de scurtă de timp.

Vlad Filat: mai bine o dată să vezi
decât de o sută de ori să auzi

Premierul Vlad Filat are așteptări enorme de la vizita în R. Moldova a președintelui Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso. „Cu certitudine, dincolo de evaluările și aprecierile rezultatelor, vor fi trasate obiective clare de viitor și un mesaj foarte clar vizavi de perspectiva de dezvoltare”, a declarat prim-ministrul vinerea trecută, în cadrul emisiunii „Bună seară” de la „Moldova 1”. Potrivit Info-Prim Neo, Vlad Filat a menționat că în cadrul vizitei oficialului european, programată pentru 29-30 noiembrie, urmează să se facă o evaluare la fața locului. „Știți cu ce închei eu vizitele pe care le am cu partenerii noștri, invitându-i la Chișinău? Le spun vorba noastră veche și adevărată: este mai bine să vezi o singură dată decât de o sută de ori să auzi”, a notat premierul. De asemenea, el a spus că anul viitor este unul vital pentru R. Moldova și pentru că la sfârșitul lunii noiembrie, la Vilnius, va avea loc următorul Summit al Parteneriatului Estic, către care R. Moldova se îndreaptă cu obiectivul de a finaliza și a semna Acordul de asociere cu UE.

Ministrul Iurie Leancă merge
în Croația, Italia și Slovacia

Viceprim-ministrul Iurie Leancă, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, va efectua, în perioada 6-8 noiembrie, un turneu diplomatic de trei zile în Republica Croația, Republica Italiană și

Republica Slovacă. Obiectivele vizitei sunt diverse. Astfel, în Croația, pe lângă discuțiile pe care le va purta cu oficialii acestei țări, Iurie Leancă va semna Acordul interguvernamental privind Parteneriatul European, cu scopul de a prelua din experiența recentă a Croației de aderare la UE. La Roma, ministrul moldovean se va întâlni cu omologul său italian, Giulio Terzi di Sant'Agata. Pe agenda discuțiilor vor figura subiecte privind promovarea cooperării bilaterale moldo-italiene în diverse domenii, agenda europeană a Republicii Moldova, perspectivele dezvoltării dialogului moldo-comunitar, precum și procesul de soluționare a conflictului transnistrean și evoluțiile recente în acest sens. Iar în discuțiile cu oficialii din Slovacia un accent deosebit va fi pus pe suportul Slovaciei în susținerea reformelor și avansarea dialogului dintre țara noastră și structurile UE, îndeosebi în cadrul Parteneriatului Estic, Grupului Vășegrad și Grupului Prietenilor RM din cadrul UE.

Selecție de Andreea Ștefan

Monica Macovei: „Apreciez evoluția
reformelor, dar mai e loc de muncit”

Lilia Zaharia

La 29-30 octombrie, Chișinăul a găzduit cea de-a 16-a reuniune a Comitetului de Cooperare Parlamentară UE-RM (CCP UE-RM). Delegația Parlamentului European a analizat parcursul reformelor în Moldova, relațiile RM-UE și au discutat subiecte de interes comun în domeniul politicii externe și de securitate. La final, deputații europeni au venit cu un șir de recomandări, al căror scop este să faciliteze drumul țării noastre în realizarea reformelor pro-europene.

În cadrul reuniunii a fost analizat stadiul de negocieri privind Acordul de Asociere și Planul de Acțiuni în domeniul Liberalizării Regimului de Vize, progresul negocierilor în formatul „5+2” pentru soluționarea conflictului transnistrean, dar și cooperarea regională și în cadrul Parteneriatului Estic a RM. Parlamentara Corina Fusu, copreședinta Comitetului de Cooperare din partea Legislativului RM, a specificat că, la ora actuală, sunt în proces de implementare reforme majore privind combaterea corupției. „Cea mai mare restanță pe care o avea RM era lupta cu corupția și aici țara s-a angajat să reformeze Procuratura Generală, Serviciul de Informație și Securitate, Ministerul de Interne, a fost creată Comisia Națională pentru Integritate. Recunoaștem, am întârziat cu aceste reforme, ele trebuiau făcute mai devreme, astfel încât astăzi să avem mai multă stabilitate și securitate în aceste domenii”, a menționat Corina Fusu. La rândul său, Monica Macovei, copreședinta Comitetului de Cooperare din partea Parlamentului European, a declarat că RM se îndreaptă cu pași siguri spre o direcție europeană, dar a specificat că

Monica Macovei și Corina Fusu răspund, în comun, la întrebările presei. Foto: Constantin Grigoriță

țara noastră trebuie să acorde o atenție mare reformelor ce urmează a fi implementate, reforme stabilite în urma negocierilor cu Uniunea Europeană pentru semnarea Acordului de Asociere și a Liberalizării Regimului de Vize. Europarlamentara s-a arătat optimistă că Acordul privind crearea zonei de comerț liber și Acordul de asociere să fie încheiat până în toamna anului viitor. „Odată semnate aceste acte, RM va avea de câștigat, deoarece vor fi vândute produsele autohtone în UE fără taxe”.

Ce ne recomandă
deputații europeni

„Apreciez evoluția reformelor implementate de Moldova, însă mai este de muncit. UE respectă principiul mai mult pentru mai mult. Cu cât faceți mai multe reforme, cu atât veți obține mai mult suport din partea UE”, a declarat Monica Macovei în conferința de presă, susținută la finalul reuniunii, venind și cu unele recomandări.

Necesitatea de a adopta Legea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, pentru a exclude corupția din politică. „Am văzut proiectul de lege propus de Comisia Electorală Centrală pentru dezbatere publică. Cred că trebuie adoptat, pentru a nu admite corupția în politică. Astfel va

fi promovată transparența și corectitudinea activității partidelor politice, dar și a unor politicieni”.

Promovarea unor prevederi legislative care i-ar obliga pe patronii instituțiilor mass-media să-și facă transparentă proprietatea. „Este foarte important ca transparența proprietarilor instituțiilor mass-media să existe și să fie realizată într-un mod obiectiv. Patronii care se vor ascunde în spatele altor nume trebuie să fie sancționați. Așa e practica europeană și pe această cale trebuie să meargă și RM”.

Demilitarizarea procurorilor și retragerea imunității judecătorilor este reforma a cărei implementare trebuie urgentată. „Această reformă trebuie făcută rapid, în societățile democratice există un număr foarte mic de procurori militari. Reforma Procuraturii Generale trebuie făcută în contextul reformei Justiției, fiindcă procurorii fac parte din sistemul justițiar”. Monica Macovei s-a arătat surprinsă de faptul că în aRM nu poți porni o anchetă pe numele unui judecător, fără aprobarea Consiliului Superior al Magistraturii. „În Europa nu există această practică - să nu poți fi anchetat deoarece beneficiezi de imunitate. Acest lucru trebuie schimbat în RM, iar imunitate nu trebuie să existe decât cel mult în si-

tuții de arest preventiv.

În final, Monica Macovei s-a arătat convinsă că Republica Moldova va ține cont de aceste recomandări și va merge cu același ritm ca până acum în implementarea reformelor. La rândul său, Corina Fusu a apreciat sprijinul oferit țării noastre de către instituțiile europene în realizarea reformelor propuse, afirmând că, grație ajutorului UE, suntem la etape avansate privind liberalizarea regimului de vize.

„Am ieșit din liceu
cu lacrimi în ochi...”

În cele două zile de aflare în RM deputații europeni s-au întreținut cu președintele Nicolae Timofti, cu premierul Vlad Filat și spicherul Marian Lupu, cu alți deputați. Cea mai emoționantă întâlnire pare să fi fost, totuși, cea cu elevii de la Liceul cu predare în limba română „Alexandru cel Bun” de la Tiraspol. După vizita în stânga Nistrului, Monica Macovei a declarat că a rămas marcată de situația elevilor și a profesorilor din această instituție de învățământ. „Am ieșit din liceu cu lacrimi în ochi. Am vorbit cu elevii și profesorii care s-au plâns că le e greu să învețe în limba română. Vom supraveghea situația de acolo, fiindcă este foarte grav, să trăiești în propria țară și să nu pot studia în limba maternă”, a precizat europarlamentara.

ÎN PREMIERĂ

Standul R. Moldova, la Tallinn FoodFest 2012

La sfârșitul lunii octombrie, în capitala Estoniei a avut loc expoziția specializată de produse alimentare Tallinn FoodFest 2012. În cadrul expoziției, pentru prima dată, R. Moldova a fost prezentă cu un stand de țară, la care au participat mărcile comerciale EtCetera, Equinox, Mimi, F' Autor, Fabula și Acadivi. Evenimentul a fost organizat de Ambasada R. Moldova la Tallinn, cu suportul Ministerului eston al Agriculturii și al Consulatului Onorific al R. Moldova la Tartu (inaugurat la 10 octombrie a.c.). Expoziția a fost amenajată cu suportul Asociației „Casa Mare”.

Transnistria: o (de)zbatere în van sau o perspectivă cu final fericit?

← Pagina 1

Oazu Nantoi: Singurul rezultat palpabil este reluarea circulației trenurilor marfare prin regiunea transnistreană

În prezentarea sa analistul politic Oazu Nantoi, director de programe la Institutul de Politici Publice, a constatat că de facto, contrar intențiilor anunțate, problema soluționării conflictului din raioanele de est ale Republicii Moldova nu a devenit o prioritate pentru conducerea de la Chișinău, care preferă să cedeze inițiativa în acest sens și să apeleze la asistența actorilor străini. Chiar dacă, la modul formal, clasa politică declară unanim problema reintegrării țării drept „prioritate națională”, aceasta nu este în stare să se consolideze pentru a obține un progres real pe această direcție. În plus, cetățenii Republicii Moldova care locuiesc atât în localitățile din stânga Nistrului, aflate sub jurisdicția Chișinăului (raionul Dubăsari), cât și în limitele teritoriului controlat de „Republica Moldovenească Nistreană”, continuă să fie supuși presiunilor și hărțuieilor din partea regimului separatist.

În același timp, Oazu Nantoi notează că și comportamentul noii administrații de la Tiraspol în cadrul procesului de negocieri în formatul „5+2” continuă să fie determinat la Moscova. Acesta este încă unul dintre motivele care au condus la faptul că, în cadrul acestui format, nu s-a conturat nicio perspectivă pozitivă de soluționare a conflictului. Iar optimismul moderat, apărut în urma comunicării dintre primul-ministru Vlad Filat și liderul de la Tiraspol, Evghenii Șevciuk, dar și a politicii

anunțate de „pași mici”, nu s-a soldat cu realizările așteptate.

Pe moment, singurul rezultat palpabil al acestei politici este reluarea circulației trenurilor marfare prin regiunea transnistreană. Câștig de cauză în urma acestei decizii au avut acei agenți economici din stânga Nistrului, care erau nevoiți să suporte cheltuieli suplimentare în urma mării distanței la care era transportată producția lor destinată consumatorilor din Est. În special, acest lucru se referă la Uzina metalurgică din Râbnița, care pe parcursul mai multor ani era considerată principalul plătitor de impozite în bugetul „RMN”. În rest, consideră expertul, toate celelalte probleme anunțate (restabilirea spațiului comun de telefonie fixă și mobilă, circulația peste podul de la Gura Băcului,

ridicarea barierelor în fața circulației libere a persoanelor, serviciilor și mărfurilor) au rămas nerezolvate.

Între timp, a devenit clar că Evghenii Șevciuk a conștientizat că este controlat de Federația Rusă sub toate aspectele - de la suportul financiar condiționat politic pentru regimul falit din „RMN”, până la ofițerii ruși trimiși de Rusia în structurile de forță ale „RMN” și care au devenit comandanți reali ai acestor structuri în locul celor desemnați de Șevciuk. Prin urmare, se poate presupune că practica întâlnirilor bilaterale Filat-Șevciuk s-a epuizat fără a aduce un progres substanțial în restabilirea integrității teritoriale a țării. Iar în relațiile dintre Chișinău și Tiraspol, notează Oazu Nantoi, se observă revenirea la retorica sterilă a „războiului rece”.

Eugen Carпов: Chișinăul și Tiraspolul văd în mod diferit procesul de negocieri, de aici și lipsa de progres

Vorbind o zi mai devreme, la 31 octombrie, în cadrul unei conferințe privind implicarea societății civile în apropierea celor două maluri, organizată de Asociația pentru Politică Externă, vicepremierul pentru Reintegrare, Eugen Carпов, a declarat că deficiențele care există în ultimul timp în rezolvarea unor probleme curente apar din cauza lipsei de receptivitate a Tiraspolului și a unor viziuni diferite asupra modului în care trebuie purtate negocierile.

„Noi vedem o posibilitate pentru a avansa în procesul de negocieri cu

abordarea subiectelor din toate trei coșuri. Dacă discutăm problemele economice sau sociale, dacă discutăm problemele umanitare sau juridice este absolut evident că, fără o platformă politică, ușor ajungem într-o situație de impas. Nu putem să avem soluții ce ar fi valabile pentru orice situație de reglementare politică. Noi trebuie să vedem mai întâi cadrul juridic pentru reglementarea politică, după care în acest cadru să formulăm soluții pentru problemele de ordin tehnic”, afirmă Eugen Carпов.

Potrivit vicepremierului, o altă dificultate ar fi modalitatea pe care o vede Tiraspolul ca formă de lucru, atunci când se condiționează anumite procese unul de altul. În calitate de exemplu, Carпов s-a referit la deschiderea circulației pe podul de la Gura Băcului. „Chișinăul vede podul ca pe un element de infrastructură de alternativă pentru circulația populației din zonele adiacente. Pe când cei de la Tiraspol leagă deschiderea podului cu deschiderea tronsonului internațional N14; cu posibilitatea circulației unităților de transport, care să fie recunoscute de autoritățile Republicii Moldova cu numerele de înmatriculare care există astăzi, adică transnistrene; cu eliberarea unor autorizații de transport internațional pentru aceste unități de transport. Acestea sunt cerințe care, evident, prezintă dificultate”, spune Eugen Carпов. Potrivit vicepremierului, au existat discuții și pe domeniul bancar. „Noi vedem foarte salutară dorința unităților bancare din regiunea transnistreană să intre într-un circuit legal de activitate. Dar este evident că, pentru acesta, respectivele unități bancare trebuie să respecte niște norme și să fie conștiente de faptul că, în domeniul precum cel bancar, poate să existe o singură autoritate de reglementare - cea națională”, a subliniat el.

ANALIZĂ

„Pașii mici” care duc niciunde

Fragmente din articolul „Nesustenabilitatea negocierilor privind reglementarea diferendului transnistrean sau de ce securitatea contează”, publicat în ediția nr. 48/novembrie 2012 a Buletinului de politică externă al Moldovei, editat de IDIS „Viitorul”.

Pentru versiunea integrală a textului vedeți <http://www.viitorul.org/lib.php?l=ro&idc=358&t=/PUBLICATII-PERIODICE/Buletin-de-politica-externa&>

Eduard Jugu

...S-A ANUNȚAT O POLITICĂ A „PAȘILOR MICI”, ancorată în cadrul primelor două pachete de negocieri, având principalul argument necesitatea de a consolida încrederea între cele două maluri ale Nistrului prin acțiuni/politici economice și sociale, fără a sufoca procesul cu chestiuni politice și de securitate. Astfel, s-a dorit o abordare (neo)funcționalistă experimentată în UE, când odată integrarea demarată pe sectoare „soft” aceasta va suscita prin efectul de antrenare și aspectele politice. Pașii autorităților de la Tiraspol au însemnat anularea taxelor vamale pentru produsele moldovenești și un acord de reluare a circulației trenurilor de marfă pe tronsonul transnistrean, acord prelungit pentru încă un an, precum și deschiderea „eterului transnistrean” pentru două televiziuni de pe malul drept al Nistrului. De aici încolo Tiraspolul, sprijinit tacit de Moscova, a venit cu o serie de revendicări economice și pune în mod tranșant problema recunoașterii acelor instituții care, deocamdată activează în cadrul unui vid juridic - Banca Transnistriei, diplomele studenților sau cea mai mare parte a autoturismelor. Mai mult, autoritățile de la Tiraspol susțin că nu poate fi vorba de deschiderea pachetului trei atâta timp cât nu se rezolvă aceste probleme „tehnice”.

ÎNTRU TIMP, TIRASPOLUL A ANUNȚAT CĂ INDEPENDENȚA ESTE SINGURA OPȚIUNE POLITICĂ A TRANSNISTRIEI, iar trupele ruse nu trebuie evacuate din regiune, ci suplimentate cu întăriri; că prioritatea politicii externe a regiunii e integrarea euro-asiatică, iar toată legislația care se adoptă confirmă acest lucru. Conceptul de politică externă, elaborat de pretinsul minister transnistrean al Afacerilor Externe, prevede că Rusia și Ucraina sunt prioritare pentru așa-zisa politică externă a regiunii separatiste, iar R. Moldova se regăsește doar pe locul trei. Tiraspolul pregătește un nou Cod Fiscal, copiat după cel rus, iar Evghenii Șevciuk, după o vizită recentă la Moscova, dă asigurări că va face tot ce îi stă în puteri ca militarii ruși să rămână în Transnistria.

PREȘEDINTELE R. MOLDOVA, NICOLAE TIMOFTI, declară întregii lumi, în cadrul fermelor alocuțiuni de la ONU și APCE, că staționarea militarilor ruși în estul țării este contrară dreptului internațional și neutralității stipulate în Constituție, iar ne-recunoscutul președinte de la Tiraspol negociază dezinvolt la Moscova consolidarea prezenței militare ruse. Când la Viena negociatorii în formatul „5+2” conveneau asupra agendei de negocieri, Dmitri Rogozin, recent numit în funcția de reprezentant special al președintelui rus pentru Transnistria, declara la Tiraspol că contingentul militar rusesc din estul R. Moldova va fi reînarmat în conformitate cu planul general de modernizare a armatei ruse ce va fi implementat până în anul 2020. Deci, emisarul rus știa că aspectele politice și de securitate incluse în „planul de agendă” la Viena, întâlnite cu optimism în R. Moldova, fie nu vor fi discutate până în 2020, fie vor consfinți această prezență militară a Rusiei.

ȘI DE BUNĂ SEAMĂ, ÎN ANUL 2012 RUSIA, fără să anunțe autoritățile de la Chișinău, trimite în Zona de Securitate 20 de mașini tip Ural și alte tipuri de armament. După ce Chișinăul a fost informat despre mișcările de tehnică militară, înțelegând gravitatea contextului, șeful Securității de la Tiraspol, Vladislav Finaghin, a replicat cu o acuzație „de serviciu”, devenită banală în ultimele două decenii, precum că cei din dreapta Nistrului construiesc o bază militară NATO la Bulboacă.

De aproape trei ani, autoritățile de la Chișinău aplică în raport cu Țiraspolul politica „pașilor mici”. Misiunea acestora e să faciliteze apropierea populației de pe ambele maluri ale Nistrului, să crească atractivitatea R. Moldova pentru cetățenii săi din raioanele de Est, soluționându-le problemele social-economice, ridicând nivelul de încredere între Chișinău și Țiraspol, iar astfel - creând terenul necesar pentru reglementarea politică finală a conflictului transnistrean.

Victor Chirilă,
director executiv al Asociației
pentru Politica Externă

Reglementarea Transnistreană: PAS CU PAS, DAR ÎNCOTRO?

Evenimentele și evoluțiile din ultimul an vin să demonstreze că tactica aleasă este una corectă, căci progresele realizate sunt relevante în acest sens. După o pauză de șase ani, au fost relansate negocierile în formatul „5+2”, aprobate principiile, procedurile și agenda procesului de negocieri, reluată activitatea grupurilor comune de lucru, relansat traficul feroviar de mărfuri prin regiunea transnistreană, anulată taxa de 100% la importurile de mărfuri de pe malul drept al Nistrului. Reprezentanții administrației de la Țiraspol participă la negocierile cu UE cu privire la crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundate și Comprehensive, iar întâlnirile oficiale și neoficiale între prim-ministrul Vlad Filat și liderul de la Țiraspol, Evgheni Șevciuk, au devenit un lucru obișnuit, acestea contribuind la crearea unei atmosfere prietnice pentru negocierile oficiale. Aceste rezultate, cu siguranță, sunt în beneficiul cetățenilor de pe ambele maluri ale Nistrului.

În pofida acestor fapte, există unele tendințe care ne fac să ne întrebăm dacă actuala tactică este viabilă pe termen mediu și lung sau dacă aceasta ne poate aduce în cele din urmă la stația terminus a procesului de negocieri - reintegrarea regiunii transnistrene în cadrul Republicii Moldova. În particular, vom atrage atenția asupra unui șir de provocări la adresa politicii „pașilor mici” promovată de Chișinău.

1. Dezinteresul Rusiei pentru schimbarea status quo-ului în regiunea transnistreană

Rusia este, fără îndoială, unul dintre actorii-cheie ai reglementării transnistrene. Doar cu susținerea, presiunile și „blagoslovirea” ei a fost posibilă reluarea negocierilor în formatul „5+2”. Este însă o relansare condiționată, deoarece Moscova a reușit să dicteze scoaterea de pe agenda negocierilor a două subiecte cheie: retragerea trupelor ruse din regiunea transnistreană și transformarea misiunii sale de pacificare într-o misiune de observatori civili cu mandat internațional.

De asemenea, Moscova continuă să insiste pe recunoașterea egalității de drept a Țiraspolului de către Chișinău. În pofida faptului că la reuniunile „5+2” de la Viena, din 17-18 aprilie și 12-13 iulie 2012, toate părțile au convenit să aplice principiul egalității în drepturi doar la masa negocierilor, Rusia nu va pregeta să folosească acest consens ca pe trambulină pentru dezvoltarea și afirmarea de mai departe a conceptului de egalitate deplină (ravnopravie) a Țiraspolului cu Chișinăul. Acest din urmă scop urmează să fie atins, inclusiv, prin promovarea politicii „pașilor mici”, axată preponderent pe „normalizarea relațiilor bilaterale dintre Țiraspol și Chișinău”, dezvoltarea unei economii viabile și ieșirea regiunii din autoizolare. Realizând aceste obiective, Moscova speră să impri-

me credibilitatea necesară pretențiilor statale ale Țiraspolului.

2. Țiraspolul urmărește consolidarea „statalității Transnistriei”

Politica „pașilor mici” a fost adoptată inclusiv de noua administrație de la Țiraspol, dar mizele ei finale nu coincid cu cele ale Chișinăului. În viziunea lui Evghenii Șevciuk și a acoliților săi, politica „pașilor mici” ar urma să ajute regiunea transnistreană în depășirea crizei economice, soluționarea problemelor socio-economice, precum și să rupă izolarea internațională, să dezvolte relații „interstatale” cu Republica Moldova și, astfel, să consolideze „temeliile statalității Transnistriei”. Mai mult, liderul transnistrean speră că, odată cu stabilizarea socio-economică a regiunii și soluționarea problemelor legate de activitatea în domeniul economiei, statele-garant (Rusia și Ucraina) și participanții la negocieri (OSCE, UE și SUA) vor regândi necesitatea schimbării formei de reglementare, luând în calcul, de asemenea, opțiunea recunoașterii independenței Transnistriei.

3. În lipsa unui scop strategic unic, politica „pașilor mici” s-ar putea transforma într-o federalizare graduală a Republicii Moldova

Chișinăul și Țiraspolul se

află în continuare pe poziții diametral opuse cu privire la finalitatea procesului de negocieri și, implicit, a politicii „pașilor mici”, îmbrățișate de părți. În aceste condiții, pentru a evita blocarea dialogului, atât autoritățile de la Chișinău, cât și administrația de la Țiraspol au optat să se concentreze pe soluționarea graduală a problemelor de ordin socio-economic, sperând astfel să creeze condițiile necesare pentru discutarea subiectelor de substanță politico-juridică, dorite de ele. Soluționarea problemelor socio-economice implică volens-nolens negocierea și semnarea unui nou set de înțelegeri, care prevăd împărțirea și/sau asumarea unor responsabilități/obligății juridice, cum e cazul Deciziei Protocolare cu privire la „Principiile reluării complete a traficului feroviar prin teritoriul Transnistriei”, semnat de prim-ministrul Vlad Filat și Evghenii Șevciuk, la 30 martie 2012. O asemenea evoluție va conduce în mod firesc la împărțirea pas cu pas a responsabilităților, imputernicirilor și obligațiilor legale în varii domenii între Chișinău și Țiraspol, dar de această dată cu girul formatului „5+2”. Astfel, pe termen mediu și lung, acest nou set de înțelegeri sectoriale poate crea, de facto și de jure, o nouă realitate politico-juridică între cele două maluri ale Nistrului.

Marele risc al unei astfel de evoluții constă în faptul că, în lipsa unui scop strategic unic împărțit de către administrațiile de la

Chișinău și Țiraspol, politica „pașilor mici” de promovare a încrederii ar putea să se transforme, pe neobservate, într-o federalizare graduală a Republicii Moldova. Se pare că Chișinăul realizează acest pericol, nu întâmplător se insistă pe negocierea chestiunilor politice și de securitate, în paralel cu soluționarea problemelor de ordin socio-economic.

4. Politica „pașilor mici” poate intra în contradicție cu Legea Parlamentului Republicii Moldova nr. 173 din 22 iulie 2005 cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stânga Nistrului (Transnistria)

Legea Parlamentului R. Moldova nr. 173 din 22 iulie 2005 trasează liniile roșii ale Chișinăului în negocierile cu Țiraspolul și stipulează că „procesul de negocieri cu Transnistria se desfășoară în vederea atingerii scopurilor de democratizare și de demilitarizare a Transnistriei”, iar negocierile cu privire la statutul juridic special al Transnistriei vor avea loc „după îndeplinirea condițiilor privind demilitarizarea, stipulate în Hotărârea Parlamentului nr. 117-XVI din 10 iunie 2005, în special a celor referitoare la onorarea de către Federația Rusă a obligațiilor asumate la Summitul OSCE de la Istanbul (1999) privind evacuarea integrală, urgentă și

transparentă a trupelor de pe teritoriul Republicii Moldova, și după formarea, în Transnistria, a unui sistem al puterii alese în mod democratic”. Conform acestei Legi, Chișinăul nu ar trebui să se angajeze în negocieri cu Țiraspolul atâta timp cât Rusia nu-și va retrage ultimul soldat de pe teritoriul Republicii Moldova. Or, în 2007 Moscova a suspendat unilateral implementarea Tratatului adaptat privind Forțele Convenționale în Europa, semnat în cadrul Summitului de la Istanbul din noiembrie 1999, care prevede expres retragerea completă a trupelor ruse din Moldova, iar negocierile ulterioare dintre Rusia și statele membre NATO privind reanimarea respectivului Tratat nu s-au încununat cu succes până în prezent.

Între timp, mai multe state NATO, printre care și Statele Unite ale Americii, au anunțat despre suspendarea parțială a unor obligațiuni ce le revin conform Tratatului menționat, creând și mai multă incertitudine în jurul acestuia. În atare condiții, inițierea negocierilor cu privire la statutul juridic al regiunii transnistrene, fără realizarea completă a demilitarizării cerută de Legea Parlamentului, va lipsi negocierile Chișinăului de o bază legală și politică solidă și le va vulnerabiliza statutul la masa negocierilor. Pentru a evita o astfel de situație, s-ar impune reactualizarea de către Parlament a Legii nr. 173 din 22 iulie 2005, astfel încât să le ofere ne-

gociatorilor flexibilitatea, legalitatea și susținerea politică necesare, reafirmând, totodată, „liniile roșii” ale Chișinăului, stipulate de această Lege.

5. Accreditarea ideii că reintegrarea țării „este fără preț”

Conform Barometrelor de Opinie Publică (BOP), doar 1% dintre moldoveni consideră reglementarea transnistreană drept o prioritate de prim rang. Cu toate acestea, respingerea Memorandumului Kozak în 2003 este o dovadă elocventă a faptului că majoritatea societății nu va accepta o reglementare cu orice preț a problemei transnistrene. În joc nu este doar bunăstarea materială a cetățenilor, care vor trebui să contribuie la plata datorită regiunii transnistrene, dar, de asemenea, este vorba și de temelile valorice pe care va fi clădit viitorul stat reintegrat.

Va fi acesta un stat democratic? Va fi un stat unde drepturile omului sunt în capul mesei? Va fi un stat tolerant sau șovin? Va fi un stat cu aspirații europene sau euro-asiatice? Va fi un stat suveran sau în continuare cu trupe străine pe teritoriul său? Va fi un stat unde tot ce este moldovenesc, rusesc, ucrainean, găgăuz și bulgar este patriotic, iar ceea ce e românesc - antistatal? Va fi un stat unde Smirnov și Antiufeev se vor bucura de imunitate? Sunt doar câteva dintre întrebările la care va trebui să răspundem înainte de a accepta o anumită formă de soluționare a problemei. Răspunsurile la aceste și alte întrebări, indiferent de conținutul lor, scot în evidență prețul pe care noi, moldovenii, suntem sau nu gata să-l plătim pentru reintegrarea țării. Ignorarea sau diminuarea acestui preț este destul de periculoasă,

pentru că poate produce un nou Memorandum Kozak - unul care, de această dată ar putea să fie fatal pentru Republica Moldova.

Ce-i de făcut? Cu titlu de recomandare...

Având în vedere provocările descrise mai sus, considerăm oportun să formulăm următoarele recomandări pentru a face față acestora:

- Negocierea subiectelor politice și de securitate în formatul „5+2”, în paralel cu soluționarea problemelor de ordin socio-economic;
- Delimitarea provizorie a responsabilităților/imputernicirilor/obligățiilor în baza înțelegerilor sectoriale, până la aprobarea Legii Republicii Moldova cu privire la statutul juridic special al Transnistriei (*Conform Art. 11 al Legii Parlamentului Republicii Moldova nr. 173 din 22 iulie 2005, delimitarea atribuțiilor între autoritățile publice centrale ale Republicii Moldova și autoritățile Transnistriei se va face în baza legii Republicii Moldova cu privire la statutul juridic special al Transnistriei și în conformitate cu legislația Republicii Moldova*);
- Reactualizarea de către Parlament a Legii nr. 173 din 22 iulie 2005, astfel încât să le ofere negociatorilor flexibilitatea, legalitatea și susținerea politică necesare, reafirmând totodată, „liniile roșii” ale Chișinăului stipulate de această Lege;
- Inițierea de către societatea civilă a unei discuții ample, cu participarea experților internaționali, cu privire la formularea principiilor fundamentale ale procesului de reintegrare a țării.

„Pașii mici” care duc niciunde

← Pagina 3

Tonalitatea acuzațiilor a fost sprijinită indirect de către negociatorul rus Serghei Gubarev prin subtila mențiune că „în cazul în care Moldova își pierde suveranitatea sau neutralitatea, Rusia va reveni la chestiunea realizării de către Transnistria a dreptului la autodeterminare”, fapt pe care presa l-a interpretat în sensul că Rusia va recunoaște Transnistria în situația în care Moldova va intensifica relațiile cu NATO. În consonanță cu aceste acuzații grele, Dmitrii Soin anunță de la Tiraspol declanșarea unui „război rece” între cele două maluri ale Nistrului.

...CHIAR DACĂ SE NUMEȘTE „A PAȘILOR MICI”, FĂRĂ DISCUȚII LEGATE DE ASPECTELE POLITICE și de securitate, în lipsa unor documente care să revadă expres formula politică de organizare a viitorului stat integrat, care să conțină aspectele complexe ale securității, această politică duce niciunde. Oricât ar părea de straniu pentru multă lume (care ne îndeamnă să lăsăm în continuare neatins pachetul trei de negocieri), neincluderea chestiunilor politice și de securitate conduc la sterilitatea negocierilor - dar anume neincluderea acestora. Dovadă că, după o scurtă perioadă productivă, când s-a relansat circulația trenurilor de mărfuri prin regiunea transnistreană și se negocia perspectiva relansării circulației depline a trenurilor de mărfuri și pasageri, liderul de la Tiraspol a re-introdus „taxe vamale” în comerțul cu R. Moldova, negocierile sectoriale dintre Ștanski și Carпов nu dau rezultate (și nu au cum să dea), iar declarațiile ostile din ultima perioadă țin anume de aspectele de securitate. Mai mult, fără ca să vrea, R. Moldova este atrasă într-o cursă gândită de strategii ruși, prin care Rusia își consolidează pozițiile în viitoarele negocieri pe care le va avea cu lumea euro-atlantică pe dosarul nucleare-strategic.

RUSIA NU VA NEGOCIA (DOAR) CU GERMANIA SAU UE SECURITATEA EUROPEANĂ. De altfel, faptul că în același timp oficialii europeni și șeful FMI solicită Rusiei să contribuie financiar la salvarea zonei euro, nici nu recomandă asemenea înțelegeri. Rusia dorește negocierea arhitecturii de securitate europeană (în mod special) cu SUA, arsenalul militar-strategic fiind singurul subiect care îi face pe ruși comparabili cu americanii. Astfel, cât timp SUA s-au retras, în ultima perioadă, din treburile europene, Rusia își consolidează cu „pași mici” prezența militară în zonă, iar acest lucru îl realizează prin mimarea negocierilor în dosarul transnistrean. Nimeni nu crede că NATO ar avea nevoie de baze militare în R. Moldova, mai ales că americanii instalează 24 de interceptoare ale Scutului Antirachetă în vestul României, în județul Olt, anume pentru a nu da motive de îngrijorare rușilor. Dar militarizarea Transnistriei este un fapt real, pe care și rușii îl recunosc. Doar că modernizarea trupelor militare ruse din estul R. Moldova ar fi fost absolut suspectă în lipsa negocierilor, dar la adăpostul acestora, generalii ruși ne pot spune bancuri despre cum Ministerul rus al Apărării a trimis din greșeală alte tipuri de armament în R. Moldova. Tot în spiritul măsurilor de consolidare a încrederii, se cere crearea unui Consulat al Federației Ruse la Tiraspol, iar Ministerul de Externe al Rusiei dă titlatura oficială de „Ministru de Externe al Republicii Moldovenești Nistrene” dnei Ștanski.

DUPĂ CÂTEVA LUNI DE ASEMENEA NEGOCIERI, DEVINE EVIDENT HANDICAPUL unei asemenea abordări, precum evidentă devine nedorința Tiraspolului (dar și a Moscovei) de a începe discuțiile din pachetul trei de negocieri, și anume, soluționarea politică a conflictului și aspectele de securitate care presupun inclusiv demilitarizarea Transnistriei. Astfel, din perspectiva Chișinăului, datorită așa numitei „aproprieri a malurilor”, Transnistria va rezolva definitiv problemele agenților economici și a documentelor nerecunoscute fără a recurge la concesi reciprocă, realizând un fel de „recunoaștere latentă” a statului și lipsind R. Moldova de atuurile inerente unui stat recunoscut pe arena internațională. Prin urmare, nu pot evolua negocierile fără discuții pe probleme politice și de securitate, care să conducă la semnarea unui document ce va prevedea expres formula politică de organizare a viitorului stat integrat. Înțelegerile sectoriale trebuie să răspundă unui angajament mai larg politic și de securitate care să definească finalitatea acestora, iar efectul de antrenare să confirme doar sustenabilitatea unui asemenea angajament.

EVIDENT CĂ SUNT PROBLEME COTIDIENE ACUTE PENTRU CETĂȚENII DE PE AMBELE MALURI ALE NISTRULUI CARE NECESITĂ SOLUȚIONATE, poate mai mult în Zona de Securitate decât în sectorul bancar transnistrean, dar acestea trebuie soluționate într-un cadru politic bine stabilit, iar „pașii mici” și negocierile sectoriale (care să țină cont de interesele populației de pe ambele maluri ale Nistrului) trebuie să răspundă realizării unui stat integrat, funcțional și prosper, definitiv de către acest cadru politic. (...) Iar dacă Tiraspolul sau Moscova au temeri legate de viitorul statut al R. Moldova și de relațiile acesteia cu lumea euro-atlantică, cu atât mai mult este cazul să semneze inițial un document politic în care va fi stipulată expres neutralitatea statului integrat R. Moldova și alte aspecte extinse ale securității, prin care neutralitatea să fie garantată de către toți participanții la formatul „5+2” și care să elimine orice neînțelegeri ce obstructionează negocierile sectoriale.

CHIȘINĂUL E ÎN PROCES DE RATIFICARE A ACORDULUI DE COMERȚ LIBER din cadrul CSI și negociază, alături de Ucraina, un Acord de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător cu UE - deci, cu două cele mai mari piețe continentale. De ce ar avea atunci neapărat nevoie să negocieze liberalizarea comercială cu Transnistria, pe care liderii de la Tiraspol o doresc (doar) ca stat independent? Piața de consum transnistreană nu este una solidă pentru care se bat marile companii ale lumii, iar pentru R. Moldova ea este importantă doar în cadrul unui stat moldovenesc integrat, în timp ce eliminarea taxelor vamale transnistrene nu este o mare concesie a Tiraspolului, când în zonă se articulează mega-proiecte comerciale... R. Moldova este parte a Procesului de la Bologna și negociază cu 47 de state recunoașterea diplomelor de studii superioare în perspectiva creării Spațiului European al Învățământului Superior. De ce ar avea nevoie să recunoască diplomele de studii eliberate în Transnistria, pe care liderii de la Tiraspol o văd independentă?... R. Moldova este deja parte a spațiului aerian european și negociază liberalizarea regimului de vize cu UE, pentru ca cetățenii moldoveni să poată urca în propriile autoturisme și se deplasa liber la Paris, Viena sau aiurea. Care atunci ar fi urgența negocierii recunoașterii numerelor de înmatriculare din Transnistria, „condusă” de către oficialii de la Tiraspol spre independență? Și, probabil, cel mai important aspect: dacă liderii de la Tiraspol susțin că independența și parcursul euro-asiatic sunt singurul lor scop, care este treaba lor cu relațiile statului (recunoscut internațional) R. Moldova cu NATO?!

SECURITATEA A CONTAT ÎNTOTDEAUNA ÎN NEGOCIERILE PE MARGINEA DIFERENDULUI TRANSNISTREAN, măcar pentru faptul că anume rațiunile de securitate ale Federației Ruse au alimentat secesionismul, iar „pauza de gândire” luată la Chișinău în ultima perioadă este determinată tot de rațiuni de securitate, deja ale R. Moldova. Dar pauza nu înseamnă deloc renunțarea la negocieri, în formatul „5+2” sau cele dintre Chișinău și Tiraspol. Acest moment tensionat trebuie să conducă la formularea unei poziții politice clare a R. Moldova în chestiunea soluționării definitive a diferendului transnistrean, precum și acțiunile sectoriale ce se vor înscrie în acest mega-proiect de creare a unui stat integrat și funcțional. Aceasta trebuie să presupună capacitatea în continuare a partenerilor de dezvoltare ai R. Moldova și convingerea acestora să garanteze, împreună cu Rusia, neutralitatea și integritatea teritorială a statului moldovenesc. Totodată, R. Moldova este obligată să avanseze în parcursul european, printr-un dialog complex cu UE, iar reformele conexe să fi resimțite de către cetățeni. De asemenea, este necesar de a susține în continuare bunele relații cu partenerii americani, care probabil vor redeveni mai activi în treburile de securitate europeană după încheierea ciclului electoral, pentru că dincolo de avantajele neimplicării cât se articulează scutul antirachetă în Europa, SUA nu poate să lase securitatea europeană la discreția Rusiei, mai ales într-un asemenea context global de instabilitate. (...) R. Moldova nu este deocamdată neapărat un model de urmat, dar, dincolo de „greutatea tranziției”, acesta este un stat recunoscut de comunitatea internațională și cu perspective serioase de a fi parte la un proces inedit de integrare continentală. Dincolo de intemperiiile politicii moldovenești, totuși guvernarea de la Chișinău are știința să nu angajeze militar R. Moldova și să negocieze cu Uniunea Europeană un proiect serios de modernizare care să asigure un viitor european și prosper cetățenilor săi.

Teatrul ca mijloc universal de locomoție

A 22-a ediție a Festivalului Național de Teatru de la București confirmă vocația europeană a scenelor românești

La trecerea dintre octombrie și noiembrie, Festivalul Național de Teatru (FNT) a adus în capitala României cele mai valoroase spectacole produse pe scenele din țară. Aflat sub semnul tutelărilor al două genii de la a căror trecere în nemurire s-a împlinit recent un secol – Ion Luca Caragiale și August Strindberg – festivalul, spre bucuria spectatorilor ce au făcut coadă la casele de bilete, constituie o antrenantă trecere în revistă a actualității teatrale de ultimă oră. Și dacă ediția 2011 l-a impus în centrul atenției iubitorilor de teatru pe Andrei Șerban, ediția actuală s-a focusat pe universul regizoral al lui Silviu Purcărete.

Larisa Turea,
din București,
pentru „Obiectiv European”

Silviu Purcărete,
cel mai jucat... regizor

Chiar dacă a lipsit în persoană – era în Franța pentru premiera cu *Artaserse*, opera barocă a lui Leonardo Vinci, montată la Teatrul Național de Opéra de la Nancy –, Silviu Purcărete s-a aflat în nucleul FNT prin numărul mare de spectacole jucate pe mai multe scene, dar și grație dialogului animat cu vervă și har de eseistul și criticul George Banu, *Teatrul și sensul comunității*, precum și filmului documentar *Insula. Într-o furtună: Silviu Purcărete de Laurențiu Damian*. Extraordinarul univers de simțire aleasă marca Purcărete a strălucit, diamant în

Regizorul Silviu Purcărete

„Așteptându-l pe Godot”

mii de fațete, prin spectacolele *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett și *Călătoriile lui Gulliver*, exerciții scenice inspirate din opera lui Jonathan Swift, ambele montate la Teatrul Național „Radu Stanca” Sibiu, precum și prin *Măsură pentru măsură* de William Shakespeare al Teatrului Național „Marin Sorescu” Craiova, și cu *Gianni Schicchi* de Giacomo Puccini, pus în scenă la Teatrul Maghiar de Stat Cluj.

Sub zodia lui Caragiale și a lui Strindberg

Un generic extrem de generos a fost 2012 – „Al matală, Caragiale...”, care a prilejuit o eferescență greu de imaginat în Republica Moldova, unde montările după Caragiale pot fi numărate pe degetele mâinii stângi și unde tradițional se pun în scenă cel mult trei titluri din vasta operă a dramaturgului. Evident că în acest an jubiliar toată România a montat din belșug Caragiale, pentru FNT însă au fost selecționate cele mai incitante și mai originale: *D'ale noastre*,

„D'ale noastre”

„Domnișoara Iulia”

un spectacol de Gigi Căciuleanu și *Două loturi*, regia: Alexandru Dabija (Teatrul Național București); *Năpasta*, regia Cristi Juncu, Teatrul „Toma Caragiu” Ploiești; *O noapte furtunoasă*, regia Mircea Cornișteanu, Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova și *O scrisoare pierdută*, regia Mihai Mălaimare, Teatrul „Masca”, București.

Și sub genericul 2012 – „Strindberg, înaintași, urmași” oferta a fost extrem de generoasă, fiind prezentate *Domnișoara Iulia* de August Strindberg, în regia lui Felix Alexa și *Hedda Gabler* de Henrik Ibsen, în viziunea lui Andrei Șerban, ambele la Teatrul Maghiar de Stat Cluj; precum și *Înainte de pensionare* de Thomas Bernhard, montat de Christian Papke la Teatrul Național Timișoara.

Un regal de teatre și actori

Secțiunea „De toate pentru toți” a inclus, precum întuiți, spectacole mai mult sau mai puțin de divertisment, dintre care vom menționa doar câteva, selectate

„Carmina Burana”

aleatoriu, și nu pentru că celelalte n-ar fi meritat să fie pomenite aici: *Carmina Burana* de Carl Orff, regia Gigi Căciuleanu, Teatrul Național Târgu-Mureș, compania „Liviu Rebreanu”; *CUPLUtoniu – Furiile și Marele război* de Neil LaBute, regia Radu Alexandru Nica, Teatrul German de Stat Timișoara; *Familia Tót de István Örkény*, direcția de scenă Victor Ioan Frunză, Centrul Cultural pentru UNESCO „Nicolae Bălcescu”, București; *Lear(a)* de William Shakespeare, regia Andrei Șerban, Teatrul Bulandra București; *Neînțelegerea* de Albert Camus, regia László Bocsárdi, Teatrul German de Stat Timișoara; *Ținuturile joase* de Herta Müller, regia Niky Wolcz, Teatrul German de Stat Timișoara; *Ultima zi a tineretii* după Tadeusz Konwicki regia Yuri Kordonsky, Teatrul Național „Radu Stanca” Sibiu etc. La fel de fructuoasă a fost secțiunea „Actorii în prim-plan”, care a generat un regal de forțe actoricești: 2x2 (spectacol coupé: *Tigrul de Murray Schisgal și Amantul de Harold Pinter*) după Murray Schisgal și Harold Pinter, cu Amalia Ciolan, Marcello Cobzariu, Maia Morgenstern, Mircea Rusu (regia Vlad Stănescu, Teatrul Național București); *Cină cu prieteni* de Donald Margulies, cu Marius Cordoș, Cerasela Iosifescu, Nadiana Sălăgean, Vlad Zamfirescu, regia Claudiu Goga, producție ArCuB; *Fata din curcubeu* cu Tania Popa, compa-

trioata noastră, un spectacol de Lia Bugnar, Teatrul Național București; *Vocea umană* de Jean Cocteau, cu Oana Pellea, regia Sanda Manu, Teatrul Metropolis, București.

Apropo de Tania Popa, actrița cu temperament vulcanic, originară din Basarabia, a încântat publicul spectator prin incandescența trăirii autentice și vocea sa răvășitoare. A jucat cu atâta elan încât... și-a dislocat umărul stâng și regizoarea Lia Bugnar a fost nevoită să întrerupă pentru a i se acorda primul ajutor actriței. Și totuși, Tania nu s-a oprit și a împărțit noi din emoțiile sale, povestindu-ne despre fragilitatea ființei umane, despre iubire, trădare și moarte, despre artă, despre noroc și nenoroc în hățșurilor vieții de astăzi...

Realitatea de azi, pentru teatrul de mâine

„Teatrul de mâine”, o altă secțiune forte a FNT, a adus în scenă, bucurându-se de un substanțial succes de public, *Casa M*, spectacolul realizat de Luminița Țăcu la Centrul de Arte Coliseum din Chișinău. După ani și ani iată că, într-un bun sfârșit, un spectacol de peste Prut revine în secțiunea Festivalului Național de Teatru de la București. Cele patru interprete – Mihaela Strâmbeanu, Snejana Puică, Ina Surdu și Irina Vacarciuc – au cucerit aplauzele asistenței și aprecierile criticilor prin sensibilitate și dăruire, prin rigoarea și sobrietatea cu care au dat glas suferințelor, multe și mute, ale victimelor violenței de familie. O problemă care există la nivel european, din păcate, dar care e mai accentuată în țările măcinate de sărăcie.

Din programul FNT 2012 nu au lipsit, firește, lansările de carte, spectacolele lectură, conferințele, mesele rotunde cu participarea invitaților de marcă din Franța, Germania, Grecia, Italia, Suedia, Polonia, SUA, ș.a. O inițiativă prețioasă – cea a repetițiilor cu public, lansată la ediția precedentă cu spectacolele lui Andrei Șerban *Unchiul Vanea și Strigăte și șoapte* a continuat și în acest an. Astfel, spectatorilor curioși de cum se naște un spectacol li s-a oferit nesperatul privilegiu de a pătrunde în bucătăria de creație a unor directori de scenă de talia lui Andrei Șerban, Gigi Căciuleanu, Radu Alexandru Nica. Un motiv în plus pentru a aștepta cu nerăbdare ediția 2013 în speranța că toate aceste promițătoare începuturi își vor afla fireasca continuare. Iar o mai amplă participare a teatrelor din Republica Moldova la acest important for teatral european depinde... doar de teatrele însăși și montările lor.

„Călătoriile lui Gulliver”

„Casa M”

Polonia, o experiență benefică pentru Republica Moldova

Studentii promoției Vaclav Havel de la Colegiul Europei din Natolin sunt profesioniștii Europei de mâine

„Experiența de integrare europeană a Poloniei este una reprezentativă pentru Republica Moldova, iar Parteneriatul Estic, al cărui motor a fost Varșovia, e benefic pentru țara noastră”, le-a spus premierul Vlad Filat studenților Colegiului Europei de la Natolin, pe care i-a îndemnat să contribuie și în continuare la construcția unei Europe unite.

Astfel, participarea la ceremonia de inaugurare a noului an academic la Colegiul Europei de la Natolin a fost unul dintre momentele semnificative ale vizitei întreprinse în Polonia, în zilele de 29 și 30 octombrie, de către o delegație a R. Moldova, în frunte cu prim-ministrul.

Colegiul Europei a fost fondat în 1949 la Bruges, Belgia, fiind una dintre cele mai vechi instituții care oferă programe de masterat în științe europene. În anul 1992, la inițiativa Guvernului polon, Colegiul Europei a decis să creeze campusul Natolin, aceasta fiind prima instituție educațională europeană de acest gen din Europa Centrală și de Est. Promoția din

acest an a colegiului poartă numele primului președinte al Cehiei, Vaclav Havel, care a condus țara până în anul 2003. Vlad Filat a vizitat expoziția dedicată lui Vaclav Havel, a semnat în Cartea de Onoare a Colegiului și a discutat cu cei patru studenți din R. Moldova, care-și fac studiile acolo. De asemenea, el a ținut un discurs în fața studenților de la Colegiul Natolin.

În cadrul ceremoniei oficiale, Jacek Saryusz-Wolski, președinte al Consiliului de administrație al Fundației Colegiului Europei de la Natolin și, totodată, membru al Parlamentului European, a spus că pentru instituția de învățământ pe care o re-

prezintă este o onoare să îl aibă, în calitate de oaspete, pe premierul R. Moldova. Jacek Saryusz-Wolski a menționat că în acest an la Colegiu au fost înmatriculați 127 de studenți din 32 de țări, inclusiv patru din R. Moldova, dovadă că acest Colegiu e unul cu adevărat european și pregătește specialiști care ulterior activează la instituțiile europene, dar și în structurile guvernamentale în țara lor de baștină.

Potrivit lui Jacek Saryusz-Wolski, decizia de a-l invita pe Vlad Filat la inaugurarea noului an de studii se datorează faptului că R. Moldova este lider la capitolul performanțe în relația cu UE, iar, începând cu acest an,

Colegiul din Natolin va pregăti și specialiști în politica de vecinătate și asociere. În opinia sa, R. Moldova este un exemplu pentru celelalte țări care doresc să urmeze procesul de integrare europeană. Referindu-se la Acordul de Asociere, el a spus că asupra semnării acestuia nu există niciun fel de dubii în raport cu R. Moldova, iar documentul urmează să fie semnat la Summit-ul Parteneriatului Estic din toamna anului 2013.

Președintele polon vine la Chișinău

Vizita la Varșovia a fost una plină, delegația de la Chișinău întâlnindu-se atât cu președintele Bronisław

Komorowski, cât și cu premierul Donald Tusk. Vlad Filat a mulțumit părții polone pentru decizia de a menține și pentru 2013 nivelul asistenței destinat R. Moldova, și pentru suportul oferit în diferite domenii, inclusiv pentru contracararea efectelor secetei din vara curentă. Premierul a menționat că Polonia devine un lider european incontestabil, al cărui voce se face tot mai mult auzită pe plan regional și internațional, și a apreciat înalt calitatea și consistența dialogului politic între R. Moldova și Polonia, înregistrat pe parcursul a 20 de ani de relații diplomatice dintre țările noastre. Cât privește cooperarea economică, este

îmbucurător faptul că Polonia este cel mai mare importator de vinuri moldovenești din UE, dar și prezența investițiilor poloneze în R. Moldova, „prima rândunică” fiind Compania „Polski Zukor”. Vlad Filat și-a exprimat speranța că și alți oameni de afaceri din Polonia vor investi în R. Moldova, inclusiv în sectorul energetic.

La 3 decembrie, președintele Republicii Polone urmează să întreprindă o vizită la Chișinău. El va fi însoțit de o delegație de antreprenori care vor participa la cel de-al doilea for al oamenilor de afaceri moldo-polonez, planificat pentru 4 decembrie.

Andreea Ștefan

DIASPORA

Portugalia: mai multe posibilități de integrare pentru migranți

La 27 octombrie, în orașul portughez Porto a fost inaugurat Centrul Cultural al Asociației Imigranților din Est „Kalina”. Amplasat într-un spațiu oferit de autoritățile locale din Porto, Centrul are o bibliotecă, săli de studii pentru activități cu tinerii, spații pentru acțiuni culturale.

Vorbind despre activitatea Asociației, Alina Dudco, președinta acesteia, a menționat, în mod special, orele de studiere a limbii portugheze de către migranți, clubul de dans, școala duminicală, serbarea zilelor naționale. „Prin eforturile comune ale membrilor Asociației și ale autorităților locale portugheze, odată cu crearea noului Centru, dar și cu suportul Guvernului R. Moldova și al Portugaliei, suntem siguri că putem realiza și mai multe”.

Participanții la eveniment au fost salutați de către Victor Lutenco, consilier al prim-ministrului R. Moldova. El a adus, din partea Guver-

nului de la Chișinău, mulțumiri autorităților portugheze pentru sprijinul acordat comunităților de moldoveni, dar și aprecierea înaltă a aportului pe care aceste comunități îl au la dezvoltarea țării de reședință. Potrivit lui Lutenco, această atitudine permite, pe de o parte, o incluziune socială maximă a moldovenilor, iar pe de altă parte - păstrarea tradițiilor și culturii naționale. În semn de recunoștință, Victor Lutenco a înmănat Diploma de Gradul I a Guvernului R. Moldova dnei Guilhermina Maria da Silva Rego, Consilier

în Camera Municipală Porto, pentru susținerea diasporei moldovenești din Portugalia (foto). În același context, oficialul a povestit despre acțiunile întreprinse de autoritățile moldovene pentru menținerea unui dialog activ cu diaspora, implementarea unor proiecte de atragere a moldovenilor stabiliți peste hotare în diverse domenii din viața țării, precum și pentru susținerea efortului colectiv de integrare europeană. La eveniment a participat și Valeriu Turea, Ambasadorul Republicii Moldova în Portugalia.

Italia: „Nimeni nu e singur pe pământ”, la final

În același context, la 28 octombrie, în capitala Italiei a avut loc evenimentul de finalizare a Campaniei de informare și sensibilizare „Nimeni nu e singur pe pământ”.

În cadrul Campaniei - implementată de asociațiile diasporale și Organizația Internațională pentru Migrație, cu suportul financiar al UE și al Ministerului Muncii și Politicilor Sociale al Italiei -, pe parcursul anului 2012, în nouă localități din Italia, circa 600 persoane au vizionat înregistrarea video a piesei „Oameni ai Nimănui” și au participat la discuții publice despre traiul moldovenilor în Italia, dificultățile și provocările cu care se confruntă, dar și soluțiile pe care le văd. Scopul campaniei a fost de a scoate pe față acea experiență extrem

de dificilă prin care au trecut mulți conaționali de-ai noștri atunci când au venit în Italia. Prezent la Roma, Victor Lutenco le-a vorbit participanților despre principalele acțiuni ale Guvernului în domeniul politicilor pentru diasporă, inclusiv Biroul pentru Relații cu Diaspora, instituție recent creată în cadrul Cancelariei de Stat.

A urmat o discuție cu toți cei 120 de participanți, în care au fost abordate subiectele accesului la credite pentru diasporă, pensionare, asigurarea medicală, călătoriile aeriene și multe altele. Ambasadorul R. Moldova în Italia, Aurel Băieșu, a făcut o analiză succintă a situației migranților moldoveni în Italia, punctând că scopul Guvernului este de a asigura condițiile de dezvoltare suficient pentru a permite reîntoarcerea lor acasă. (A. Ș.)

Migrația cadrelor didactice, o irosire a creierilor

Ediția nr. 15 a „Monitorului Social”, prezentat de IDIS „Viitorul” în parteneriat cu Friedrich-Ebert-Stiftung, pune în discuție „Migrația cadrelor didactice din Moldova: brain gain sau brain waste?” (câștig de creieri sau irosire a creierilor?). Autoarea, dr. în sociologie Diana Cheianu-Andrei, a analizat situația cadrelor didactice din RM; motivele ce le determină să migreze; domeniile de ocupare peste hotare etc. Analiza arată că numărul migranților cu studii superioare a constituit 33.600 în anul 2011 - 14,4 mii au plecat în Rusia, 9,2 mii în Italia, 1,1 mii în România, 600 în Portugalia, 400 în Israel. Aproape că s-a dublat numărul celor care au abandonat sistemul - de la 781 în anul de învățământ 2010/2011 la 1434 în 2011/2012. Printre recomandările cu care vine autoarea sunt elaborarea și adoptarea unor măsuri care să determine reducerea migrației în rândul cadrelor didactice și să creeze condiții economice și profesionale pentru reîntoarcerea lor în RM.

EUROPA PENTRU TINERI, TINERII PENTRU EUROPA La Ungheni a fost deschis al optulea Centru de Informare al UE

Un nou Centru de Informare al Uniunii Europene (CIUE) a fost deschis, la 25 octombrie, la Ungheni. Misiunea lui e să ofere cetățenilor din vestul republicii acces liber și gratuit la informații despre Uniunea Europeană.

Centrul de la Ungheni este al optulea de acest gen înființate, începând cu anul 2007, în RM. La ceremonia de inaugurare au fost prezenți Excelența sa Dirk Schuebel, Ambasadorul UE la Chișinău, precum și reprezentanți ai autorităților publice din raion. În luarea sa de cuvânt, Dirk Schuebel a menționat că CIUE oferă acces liber la resursele sale și sunt deschise publicului larg - în

special, tinerilor, studenților, specialiștilor din diverse domenii și oamenilor de afaceri. Rețeaua CIUE este asigurată cu materiale și literatură gratuite de la Biroul de Publicații al UE, cu sediul la Luxemburg, și acoperă o gamă vastă de domenii precum, programele și instru-

mentele UE dedicate țărilor ce fac parte din Politică Europeană de Vecinătate, inclusiv RM, legislația UE, regulile de afaceri și, nu cele din urmă, informații din cultură. Cei care doresc să se informeze despre Uniunea Europeană o pot face la: Liceul „Constantin Stere” (Soro-ca), Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie (Chișinău), Universitatea de Stat „Alecu Russo” (Bălți), Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” (Cahul), Universitatea de Stat din Comrat și Liceul „Vasile Alecsandri” (Ungheni). Mai multe informații găsiți la www.eeas.europa.eu/delegations/moldova.

Trei școli din Moldova, în Competiția europeană „pentru o planetă vie”

La sfârșit de octombrie, elevii ai trei școli din RM au participat la lansarea unei noi ediții a competiției „Școli europene pentru o planetă vie”.

Proiectul e realizat de World Wildlife Fund în parteneriat cu Fundația ERSTE, iar Moldova este reprezentată de elevii de la Liceele Teoretice „Mihail Sadoveanu” din Călărași, „Alexei Mateevici” din Șoldănești și din localitatea Svetlii, Comrat. Alături de echipele de elevi și profesori din alte opt țări europene - Austria, Bulgaria, Croația, Ungaria, România, Serbia, Slovenia și Ucraina -, ei s-au reunit la Illmitz, în sud-estul Vienei, la Academia de pregătire pentru competiția „Școli europene pentru o planetă vie”. Prin workshop-uri și activități în aer liber, ei au primit informații despre natură și conservarea mediului înconjurător. Din acest moment, elevii au la dispoziție tot anul școlar pentru a-și defini-

tiva proiectele ecologice individuale. La finalul proiectului câștigătorii vor participa într-o tabără ecologică în România.

Cele două teme ale concursului din acest an, desfășurat pentru a cincea oară, sunt „Dunărea, linia vie a Europei” și „Ampronta ecologică - efecte globale ale consumului”. Ideile de proiect și implementarea lor vor depinde în totalitate de creativitatea copiilor, profesorii având doar rolul de suport. Pe parcursul ultimelor ediții concursul a inclus diverse activități, precum campanii de tipul

„elevii îi învață pe elevi”, piese de teatru, expoziții și evenimente de stradă sau zile dedicate reciclării. Evoluția proiectelor poate fi urmărită prin intermediul unui blog - <http://schools.foralivingplanet.eu>. Proiectul „Școli europene pentru o planetă vie” s-a desfășurat pentru prima dată în anul școlar 2008/2009. De atunci, circa 3000 de elevi din 118 școli din 11 țări europene și-au pus în practică proiectele ecologice individuale.

Andreea Ștefan

STOCKHOLM Herta Müller, despre literatura germană din România

Institutul Cultural Român (ICR) de la Stockholm și Muzeul Nobel organizează, la 20 noiembrie, evenimentul „Când tăcem, suntem dezagreabili. Când vorbim, suntem ridicoli”, despre literatura de limbă germană din România. Titlul conferinței, la care va participa și laureata premiului Nobel pentru Literatură, Herta Müller, este inspirat din „Animalul inimii”, romanul omonim al scriitoarei.

Alături de Herta Müller, în sala de festivități a Academiei Suedeze vor fi prezenți scriitorul și traducătorul Ernest Wichner, criticul literar Monica Nagler și actri-

ța Stina Ekblad. Programul „Când tăcem, suntem dezagreabili. Când vorbim, suntem ridicoli” este organizat cu ocazia expoziției „Podoaba rece a vieții”, deschisă la Muzeul Nobel din Stockholm până pe 27 ianuarie 2013. „Podoaba rece a vieții” este o expoziție itinerantă care documentează, în fotografii și obiecte, viața Hertei Müller și a membrilor Aktionsgruppe Banat. Concepută de Literaturhaus din München, până în prezent expoziția a ajuns în mai multe orașe din Germania. Muzeul Nobel a decis să prezinte această expoziție la sugestia ICR Stockholm.

LONDRA Guvernul britanic concesionează clădirile istorice, pentru a face rost de bani

Una dintre clădirile emblematice ale Londrei, Admiralty Arch, a fost concesionată pentru 99 de ani unui om de afaceri spaniol, Rafael Serrano, care o va transforma în hotel. Potrivit Reuters, tranzacția este estimată la 60 de milioane de lire sterline, iar guvernul britanic încearcă astfel să mai taie din cheltuielile publice. Agenția de presă menționează că și alte clădiri istorice din capitala britanică ar putea avea aceeași soartă, căzând „pradă” ale unui program de reducere a cheltuielilor publice.

Afaceriștii din sudul Europei sunt atrași de piața imobiliară londoneză pentru

că este considerată rentabilă, iar, mai mult decât atât, doresc să investească în lira sterlină. Serrano are deja mai multe investiții serioase la Londra, printre care hotelul de lux Bulgari, situat în Knightsbridge. De asemenea, în august, compania spaniolă Allegra European Holdings a cumpărat, tot cu 60 de milioane de lire sterline, clădirea în care se află sediul din Londra al Facebook. Admiralty Arch - care are 100 de ani vechime și este situată în apropiere de Trafalgar Square - a fost construită de regele Edward al VII-lea în amintirea mamei sale, regina Victoria. (S. B.)

MAGAZIN CULTURAL

RUBRICĂ DE SILVIA BOGDĂNAȘ

Vaticanul sărbătorește 500 de ani de la inaugurarea Capelei Sixtine

La 31 octombrie s-au împlinit exact 500 de ani de la inaugurarea Capelei Sixtine. Cu această ocazie, în seara zilei de 31 octombrie, Papa Benedict al XVI-lea a

prezidat celebrarea unei slujbe religioase în Capela Sixtină. Inaugurată la 31 octombrie 1512 de Papa Iulius al II-lea, Capela Sixtină își ia numele de la Papa Sixtus al IV-lea, Soveran Pontif între anii 1471 și 1484, care a inițiat construirea acesteia peste o altă capelă, Cappella Magna, o structură de origine medievală. Capela Sixtină este dominată de fresca „Judecata de Apoi”, capodoperă a lui Michelangelo, realizată între 1508 și 1512, în numai patru ani, în care a pictat o suprafață de peste o mie de metri pătrați. Cea mai faimoasă capelă din lume este vizitată în fiecare an de peste cinci milioane de persoane, circa 20.000 pe zi.

Academia Franceză a decernat Marele premiu pentru roman

Marele premiu pentru roman decernat de Academia Franceză, care deschide sezonul trofeelor literare în Franța, a fost adjudecat de tânărului scriitor el-

vețian Joël Dicker, în vârstă de 27 de ani, pentru volumul „La Vérité sur l'Affaire Harry Quebert” (Editura Fallois). Acest roman noir de aproape 700 de pagini reprezintă o reflecție asupra societății americane, literaturii, justiției și mass-media. Romanul figurează și în selecțiile pentru premiile Goncourt și Interallié, care vor fi atribuite în noiembrie. Scriitor de limbă franceză, Joël Dicker s-a născut la Geneva, pe 16 iunie 1985, într-o familie ai cărei membri provin din Franța și din Rusia.

Primul Lectorat de limba română din UK, finanțat de București

La 29 octombrie, la Londra, a avut loc deschiderea Lectoratului de Limbă Română la Facultatea de Lingvistică, Filologie și Fonetică a Universității Ox-

ford. Acesta e primul Lectorat de limba română finanțat de București în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și funcționează în baza Protocolului de Cooperare semnat între Institutul Limbii Române București și Universitatea Oxford. Lectorul de limba română, selectat prin concurs de către Universitatea Oxford, este doamna Oana Uța-Bărbulescu, specialist în lingvistică din cadrul Universității București.

Noul film al lui Porumboiu beneficiază de 140.000 euro de Eurimages

Cel mai nou proiect de film al regizorului Corneliu Porumboiu, „Un interval de 9 minute”, a obținut 140.000 de euro la sesiunea de finanțare

de coproducții organizată de Eurimages, informează site-ul Consiliului European. Filmul „Un interval de 9 minute” este o coproducție 42 Km Film (România) și Les Films du Worso (Franța). Creat în 1989 pentru sprijinul producției, distribuției și exploatarea operelor cinematografice europene, Fondul Consiliului European e sprijinit de 34 de state-membre care cooperează activ și în materie de distribuție ori suport pentru sălile de cinema. Până în prezent, au fost realizate 24 de coproducții cu participare românească, pelicule care au obținut un sprijin financiar în valoare totală de 7.000.000 de euro. Printre filmele ce au beneficiat de fonduri Eurimages se numără „Filantropica” (regia Nae Caranfil), „Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii” (regia Cătălin Mitulescu), „Cocoșul decapitat” (regia Radu Gabrea), „Concertul” (regia Radu Mihăileanu) și „Din dragoste cu cele mai bune intenții” (regia Adrian Sitaru).